

Mladih zadružnikov
ne smemo
podcenjevati!

GORENJSKI ZADRУZNIK

Tudi zadružniki v Gorjah so razpravljalni o izvršenem in bodočem delu

Pred nedavnim je bila seja odbora za kmečko mladino pri OZZ Kranj, na kateri so razpravljali o dosegenuh uspehih, nekaterih pomanjkljivostih in o nalogah mladih zadružnikov na Gorenjskem.

Ugotovljeno je bilo, da so bili dosegeni že lepi uspehi. Ustanovljenih je 25 aktivov mladih zadružnikov z nad 400 članimi. Nekateri aktivni mladi zadružniki so se že zelo dobro uveljavili. Imeli so razna predavanja, izlete, organizirali so poizkusno semenski žit, trav, krompirja in še marsikaj družega. Organizacije so dobro zavile zlasti tam, kjer so se za to tudi zavzele KZ (Naklo, Ziri, Podljubelj in še nekatere), medtem ko imajo druge še vedno začetne težave. Pri ustanavljanju aktivov mladih zadružnikov (prej sekcij) se je pokazalo več pomanjkljivosti. Politične organizacije so premo pomagale in je šlo ustanavljanje celo mimo njih. Zaradi tega so nekateri ljudje to delo različno tolmačili. V Preddeljih je npr. bilo mišljenje nekaterih ljudi, da sedaj mladince spravljajo v KDZ, ker starejših niso mogli. Pojavila se je celo bojazen, da bodo člani aktivna mladih zadružnikov zgubili konja in vozove, če se bodo včlanili. Teh primerov ni bilo veliko. Razumljivo je, da so taka mišljenja napačna. Aktive mladih zadružnikov ustanavljamo zato, da se kmečki fantje in dekleta, zlasti tisti, ki bodo ostali doma na kmetiji, vzgajajo po izsledkih sodobne znanosti v kmetijstvu. To jim bo prav gotovo koristilo pri njihovem delu. Koristno je, da se seznanijo, kako je mogoče povečati pridelke, kako je treba vzrejati živilo itd. Ponokod so ljudje mnenja, da aktivni mladi zadružniki niso potrebni, ker imamo mladinske aktive in prosvetna društva. Ta mišljenja so napačna. Mladinski aktiv in prosvetna društva imajo povsem druge naloge, to je politična vzgoja mladine, aktivni mladi zadružnikov pa vzgajajo kmečko mladino gospodarsko in strokovno v kmetijstvu. Nekatere zadružne so pokazale slab odnos do aktivne mladih zadružnikov. Tako npr. v Voklem ni nihče od članov UO KZ prisostvoval ustanovnemu sestanku aktivna. Drugod so bili zopet mnenja, da mladi fantje in dekleta ne bodo nič napravili. Tudi to je napačno, ker je že sedanja praksa pokazala, da so kmečki fantje in dekleta zelo marljivi pri delu.

Seveda pa jim moramo pomagati. Kmetijski strokovnjaki OZZ - Kranj bodo nudili aktivom mladih zadružnikov vso pomoko. Prav tako jim bodo pomagali občinski agronomi. Ko bodo aktivni mladi zadružnikov organizacijsko utrijeni, bo organiziranih več centralnih akcij. Vse aktivno bodo obiskali, povsod bodo imeli predavanja z zgodnimi filmi o odibiranju krompirja ter praktičnimi vajami na trgovinah in krompiriščih. Ena izmed največjih akcij pa bodo dnevi kmečke mladine, na katere se že pripravljajo aktivni mladi zadružnikov. Tu bodo razstave, temoviranja in celotni prikaz kmetijske dejavnosti. Kmečki fantje in deklet ne smemo podcenjevati, ampak jih navezati na zemljo, na kmetijo. Morajo znati cenzti zemljo in jo spoštovati. To je glavna naloge aktivov mladih zadružnikov. Okrajna zadružna zveza bo podvzela vrsto ukrepov, da se bo izboljšala dejavnost aktivov mladih zadružnikov. Mladi zadružniki moramo naučiti varčevati. Ne smejo zahtevati samo denarja, ampak morajo tudi kaj pokazati. Izleti, ki jih bodo organizirali, naj bodo vsestransko poučni. Zbiranje vzorcev za analizo zemlje, nabiranje dobrih semenskih trav in krompirja, razni poizkusni, to naj bodo glavne naloge aktivov v podjetju. V jeseni bo na razpolago nekaj originalnega semena kadolske pšenice, zato naj se člani aktivov mladih zadružnikov prijavijo za polzkuse. Poleg tega bodo organizirali temovanje koscev in žanje, 15 fantov in deklet pa bo odšlo na 20 dnevnih kmetijskih delovnih akcij v Koper, kjer se bodo obnavljali oplenji nasadi. O tem bomo še poročali.

Na posvetovanju je bil sprejet sklep, da se sekcijski mladi zadružniki preimenujejo v aktive mladih zadružnikov, takoj kakor je v ostali Sloveniji.

J. Bogataj

Zbor zadružnikov v Gorjah je bil dobro obiskan. Od 105 članov je bilo navzočih 76 članov in članic. Kljub temu, da je imela zadružna v preteklem letu in že prej težave z uslužbami knjigovodstvu, z upravnikom in gostilno, lahko trdimo, da je to ena naših najboljših zadružnic. Prva zadružna in sicer živinorejska in konjerejska zadružna je bila v Gorjah ustanovljena že leta 1903. Delovanje zadružne se odraža predvsem v urejanju skupnih pašnikov, vaških in planinskih, v nabavi plemenjakov, v nabavi skupnih strojev za sadjarstvo in poljedelstvo itd. Od odkupov je najbolje urejen odkup lesa. Več kot 90% članov zadružne oddaja les potom svojega lesnega odseka. Treba bo še uredit odkup in prodajo živine preko zadružne. Prav tako imajo težave z odkupom mleka. Zaradi velikega števila industrijskega delavstva se mleko oddaja na domu. Nastajajoči viški greda čestotrat v izgubo ali pa se slabo vnovčijo. Zadružna bo moralna vsaj te viške mleka zaleti in ga oddajati v blejsko mlekarino.

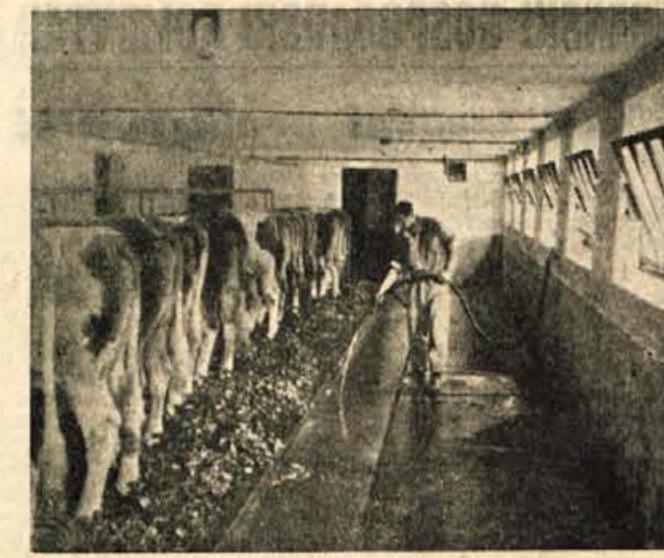
V diskusiji je bilo govora o urejanju gozdnih potov, o uspe-

bih v selekciji živine in podobno. Na občnem zboru so bili bikoreci opozorjeni, naj bi imeli plemenke bika v oskrbi daje kot samo 2 leti, ker bi si zadružna na ta način zmanjšala izdatke, ki jih ima vsakoletno nabavo dragih bikov. S subvencijo zadružne bi bikorec oskrboval bika po strokovnih navodilih lahko tudi več let. Zadružna bi na ta način prilaže do izenačenega tipa živine. Tako pa je vsaka žival v hlevu po poreku po drugem biku. Nadalje to, da je treba z ozirom na slabo ceno plemenke živine delati bolj na pridobivanju mleka in misliš na predelavo mleka. Naš trg se izdake na nasičen z mlekom in mlečnimi izdelki. Zato je treba na polju pridelovanju in konzerviraju krmne začetki s sistematskim delom. Urejajo naj se gnojnische jame in zidajo silos. Za zidanje silosov je dala izdelati Okrajna zadružna zveza kovinski opaž, ki se je pri postavljanju silosov v praksi zelo dobro obnesel. Za izvajanje teh akcij ima zadružna zveza na razpolago dovolj strokovnjakov in naj se jih zadružne poslujejo.

V načrtu dela za 1. 1956 je predvidela zadružna dograditev

hlevov za živilo na Pokljuki in adaptacijo moderne kuhinje v zadružnem domu, kjer bodo lahko gospodinjski tečaji. V upravnem odboru je izvoljen tudi predstavnik mladih zadružnikov in predstavnica žena zadružnic. Te imajo svoje odbornice po vseh vseh in so zelo aktivne.

Ing. Tone Mastnak

Le v snažnem, zračnem in svetlem hlevu je mogoče dobivati dobro mleko

ZATIRAJMO PLEVEL

Da so pleveli vse tiste rastline, ki rastejo na njivi, travniku ali pašniku proti naši vojni — to je znano vsakemu kmetu. Torej bi med pleveli šteili vse tiste rastline, ki jih v določenem posevku nočemo videti. Seveda ni vsaka rastlina vedno plevel.

V času rasti je uničevanje plevela vedno bistveno vpraševanje ne samo za bodoči pridelek, ampak tudi zemlja sama zahteva, da plevel uničujemo.

V vsaki zemlji je na milijone semen plevela. Koliko plevela uniči obdelovanje zemlje, ni mogoče določiti. Plevel zatiramo različno, kar vse zavisi od vremenskih razmer in vrste

zemlje. Jesensko ral vlačimo letam, kjer so blage zime in ne preveč snega, ne vlačimo pa tam, kjer pada dosti snega in se zemlja rada zapere. V prvem primeru plevel lahko vzkali in pozbe.

Pleveli samosevce moramo uničiti v času med žetvijo in setvijo, tedaj ima plevel najboljše pogoje za rast in ga v najboljšem rastu tudi laže uničimo. Najbolje pa uničimo plevel prav v tistem času, ko kalli. Vredna starja izkušnja — praksa. Dobri kmetovalci vlačijo žitne posevke tudi štirikrat.

Ce že zamudimo pravočasno branjanje, pa del teh opravkov nadoknadiamo z okopavanjem. Vendar pravočasno branjanja z nobenim ukrepom ne nadomeščamo. Okopavanje je načeloma namenjeno le njivam, kjer rastejo okopavine. Žito, stročnice in krmne rastline pa okopavamo, če so posejane v redih in dovolj narazen. Seveda je najboljše, če bi lahko okopavali po dolgem in počez. Okopavine so tiste rastline, ki pomagajo zaplejenoj njivo dobro očistiti, vendar plevela popolnoma tudi z njimi ne uničimo, če so njive v še takoj dobrem stanju. Predvsem so tu koristne tiste okopavine, ki jih obdelujemo še v prvi polovici meseca junija. Zaradi tega je posebno važno zatirano plevelov prav v vlažnejših krajih, kjer plevel bujneje raste.

Tudi v okopavilih zatiramo plevel takoj po saditvi, posebej pri krompirju, ki dolgo časa ne ozeleni. Zelo prikladna je za zatiranje verižna vlačna, ki se lepo prilagodi grebenom na krompirjevi njivi. Nič slabše ne dela ogrodnik. Težje je uničevati plevel v pesi kot v krompirju. Pesna njiva je bolj skrbno pripravljena za setev, tudi kasneje sejemo, zato so pogoji za rast plevela ugodnejši. Pes navadno zato »na slepo« okopavamo.

Okopalnik mora imeti nož dobro nabrušene in pravilno postavljene in tudi zemlja ne sme biti preveč trda, da bo šlo okopavanje v redu.

Navadno pa ostane nepoškodovan plevel v redih, tega uničimo še pred samim rahljanjem, poškropimo njivo z ustrezanimi strupi — herbicidi, če jih imamo seveda na razpolago, in če jih smemo uporabiti.

Težje obdržimo čisto pesno njivo, ker imamo v njej navadno več presleg. Vemo namreč, da je pes občutljiva za kislino in hladno tla. Na taki njivi je dovolj razhudnika, kamlic in drugih podobnih plevelov.

Plevel povzroča vsako leto milijardno škodo s tem, da je pridelek 15–20% manjši, pravijo celo, da naredi plevel več škode kot bolezni in da so izgube zaradi plevela večje kot pa stanje vsa umetna gnojila celo v tisti kolici, kot jih uporabljajo v kmetijsko razvilitih deželah. Čas je, da tudi sami zamenemo »spoštovati« plevel tako, da nam tudi v boljši obliki ne bo hudo stopati na njivo in potegniti iz zemlje plevel, ki kazuje cvetočo krompirjevo njivo. Plevel močno izsušuje zemljo in je znan prenašalec in gostitelj različnih bolezni in škodljivcev ter otežča normalno delo. Zaradi tega je potrebno iz leta še bolj paziti na plevel in tako brez večjih stroškov večati pridelek, kar je vedno cilj vsakega pridelovalca!

Ing. G. M.

Poletno škropljenje sadnega drevja

Sprčo obilnega cvetenja sadnega drevja lahko pričakujemo letos zopet dobro sadno letino, če ne bo kakšnih vremenskih neprilik — pozebe, toče itd. Iz izkušenj pa vemo, da so cene sadju ob dobre letih precej različne in se predvsem ravljajo po kvaliteti sadja, ker ima travogina dovolj izbire pri nakupu. Se posebej velja to za inozemski trg, kjer so razlike v cenah z ozirom na kvaliteto še mnogo večje, kar je čisto pravilno. Za dobro blago tudi dobro plačilo. Drugače je seveda ob slabih letinah, ko gre blago lažje v prostet. Zavedati pa se moramo, da pri nas sadna proizvodnja v zadnjih letih napreduje in da se bo z ozirom na široko obnovno sadjarstvo še znatno večala. To bo prav gotovo vplivalo tudi na sadno trgovino, ki bo kupovala le kvalitetno sadje. Zato je potrebno, da poskrbimo, da bo naša sadje kvalitetno. V ta namen moramo uporabiti vse možnosti, ki nam jih nudi današnja znanost in tehnika v sadjarstvu. Izvajati moramo vse

SKRLUP (fuzikladij)

itd., je najvažnejša zaščita sadnega drevja pred boleznimi in škodljivci. V sadjarstvu poznamo celo vrsto škodljivcev in

bolezni, ki nam kvarijo ali uničujejo bodisi drevje ali pa plevel. Od insektov nam napravijo največ škodo ameriški kapar, češpljev kapar, jabolčni in češpljev zavilač, v zadnjem času pa nam grozi še rdeči pak. Na mladem drevju pa tem pridružujejo še listne uši, ki zavirajo rast mladih poganjkov. Od glijčnih bolezni pa nam povzroči največ škode škrlup ali fuzikladij in sadna monilija, na koščičarjih pa tudi listna luknjičavost, manj pa jabolčni molj, zimski pedic, globov belin itd. In sicer gesarol, ki je DDT pripravek v obliki močljivega prahu in se uporablja v 0.2% koncentraciji. Nadalje lindapin, močljiv prashač v 0.05% koncentraciji (50 gramov na 1000 litrov vode), svindeni in apneni arzenat v 0.4% do 0.7% koncentraciji. Oljini emulzij kot so lindane olje in emulzije DDT pripravkov se ne priporoča mešati z žvepljenom apnenom brozgo.

Istočasno s skrlupom in z listimi sredstvi zatiramo tudi sadno monilijo, ki povzroča gnitje plodov. Uničuje pa tudi cvetje in mladice. Predvsem je važno,

Škropljenje je preko vegetacijske dobe večkrat ponoviti, da poškropimo na novo rastlo listje. Škropljeno lahko z zvepljenom apnenom brozgo v 2% koncentraciji ali bakrenim apnom v 1/2% koncentraciji. Tem škroljivom lahko primešamo še sredstvo proti insektom kot so listne uši (zlasti pri mladem drevju), jabolčni zavilač, jabolčni molj, zimski pedic, globov belin itd. in sicer gesarol, ki je DDT pripravek v obliki močljivega prahu in se uporablja v 0.2% koncentraciji. Nadalje lindapin, močljiv prashač v 0.05% koncentraciji (50 gramov na 1000 litrov vode), svindeni in apneni arzenat v 0.4% do 0.7% koncentraciji. Oljini emulzij kot so lindane olje in emulzije DDT pripravkov se ne priporoča mešati z žvepljenom apnenom brozgo.

Istočasno s skrlupom in z listimi sredstvi zatiramo tudi sadno monilijo, ki povzroča gnitje plodov. Uničuje pa tudi cvetje in mladice. Predvsem je važno,

SADNA GNILOBA (monilija)

da odstranimo vse suhe plodove z drevja, ki so vir primarne okužbe. To seveda napravimo že pri zimskem čiščenju. Poleti odpadle gnilje plodove pa sproti pobiram in jih sežem ali zakopljemo. Na ta način preprečimo sekundarno okužbo s poletnimi troši.

Sadjarški odsek pri Kmetijskih zadružnah naj organizirajo na svojem področju poletno škropljenje in s tem prispevajo svoj delež k dvigovi kvalitete sadja, obenem pa povečajo rentabilnost sadnih škroljivcev, ki so se vedno premalo izkoristene. Jože Zebovec

Močan pojav koloradskega hrošča na krompiriščih

Malomarnost pri zatiranju koloradskega hrošča v zadnjih letih se nam že maščuje. Letos se je pojavil škodljivec v takih množinah, da resno ogroža našo krompirijo. V okolici Kranja smo našli na vrtu velikosti 50 m² kar 50 hroščev, v Skofiji Loka pa na enaki površini celo 70 komadov. Ce pomislimo, da odloži ena samica tekoma potletja 700 do 800 jajčec, potem nam je jasno, da se bomo morali resno potruditi pri uničevanju tega naravnega škodljivca.

Pridelovalci krompirja in na-

radniška so dolžni skrbeti za zatiranje hrošča na svojih našadih. Zatirati morajo sami ali pa poskrbeti, da npr. KZ izvrši pravočasno kemično zatiranje. Hrošč bo potrebljeno uničiti čim se pojavi, lileinke pa predno dosegajo polovitno velikost odraslih ličink. Na krompirju samosevcu, ki raste med žitom in drugimi posevkami je spomladi veliko hroščev, ki jih je treba prav tako zatirati.

Kmetijske zadružne so dolžne izvajati kemično zatiranje kjer so okužbe splošne in nuditi poletno pridelovalcem pri škroljjenju z insekticidi. Drugega je z glijčnimi boleznimi, ki jih z zimskim škroljjenjem pravilno ne uničimo, razen majhnih izjem (— breskvinha kodravost). Zato je nujno, da se borimo proti njim s poletnim škroljjenjem. Predvsem gre tu za zatiranje skrlupa in monili-

ja. Rastlina je po skrlupu spoznamo po svetlejših lisah v notranjosti listnega tkiva. Te se posebno dobro vidijo, če pogledamo list proti svetlobi. Lise sčasoma porjavijo in včasih izpadajo. Tedaj nastanejo na listu luknje, včasih pa zajame glij

O naši izvozni problematiki

Iz poročil in razprave z letosnjo skupščino Zvezne zunanjetrgovinske zbornice lahko sklepamo, da je zbornica v preteklem obdobju znatno razširila svojo dejavnost in povečala svoj vpliv pri reševanju vseh zunanjetrgovinskih problemov.

V vrsti problemov je dejavnost zbornice usmerjena k povečanju in izboljšanju jugoslovenskega izvoza. Pristojnosti, ki jih je dobila zbornica, ji omogočajo uspenejše delo. Jasno je, da so te pristojnosti tudi povečale obveznosti, ki jih mora izpolinjati ta gospodarska organizacija.

Razen kopice problemov, s katerimi se je pečala zunanjetrgovinska zbornica, sodijo med najpoglavitnejše registracije zunanjetrgovinskih podjetij in organiziranje nadzorstva in kakovosti kmetijskih pridelkov namenjenih izvozu.

Ugotovljeno je bilo, da pri nas še ni dovolj sposobnih kadrov za zunanjetrgovinsko poslovanje in da je ena najpomembnejših nalog zbornice prav strokovno izpopolnjevanje kadra.

Podatki, ki so razvidni iz poročila, kažejo, da 356 uslužbencev s fakultetno izobrazbo ni dobito pristanka za delo na dosedanjih mestih v zunanjetrgovinskih podjetjih, ker niso imeli dovolj izkušenj in niso bili dovolj strokovno podkovani. Precejšnje število takih kadrov je bilo na vodilnih mestih, čeprav ni imelo niti 6 mesecev prakse po končani šoli. Znanje tujih jezikov prav tako ni zadovoljivo. 370 uslužbenec zunanjetrgovinskih podjetij je dobito pristanek za delo v zunanjem trgovini pod pogojem, da v letu dni naučijo vsaj en tuj jezik.

Zaradi vseh teh perečih problemov je Upravni odbor zbornice organiziral posebno komisijo za pospešeno usposabljanje kadrov. Pričakovati je, da se bodo že jeseni začeli tečaji v treh republiških središčih.

Nadzor za kakovosten izvoz kmetijskih pridelkov se opravlja na podlagi pravilnika, ki je bil sprejet lani decembra. Čeprav od sprejetja tega pravilnika še ni preteklo dolič časa, je zunanjetrgovinska zbornica že organizirala in pripravila predlog posebnih pravilnikov. Dosedaj je pripravljenih 24 predlogov raznih pravilnikov, od katerih eni že veljajo.

Za opravljanje kontrole kakovosti svežega in suhega sadja, namenjenega izvozu, je že postavljeno 150 kontrolorjev na 141 nakladalnih postajah, za povrtnino pa 131 kontrolorjev na 112 nakladalnih postajah.

Pripombe in ugotovitve, katere je dosedaj zbrala ta kontrolna služba, so v precejšnji meri koristile odpravljanju nepravilnosti v zunanjetrgovinskem poslovanju s kmetijskimi proizvodi.

(JUGOPRES)

Gorenjske bodice

KOMAJ BI BILO, da bi se sedaj, ko je sonce že močno pritisnilo, začel razburjati, da je prevoče, dasiravno smo še pred kratkim tarnali, zakaj je toliko dežja in tako mraz. Kdo bi le ugodil vsem željam in zahtevam. To je nemogoče.

Zakaj bi se razburjali proti vremenu, če se še jaz nisem zadnjie razburjal, ko so me opozorili, naj bom previden, če grem k spovedi k patru na Brezjah. Rekli so mi, da naj nikar ne grem tja, če nimam denarja. Ondotni pater te kar mimogrede »pogrunt«. Tako je nekomu za Veliko noč dejal:

»Ti, poslušaj, za ta svoj greh boš dal pa še 200 dinarjev za mater božjo!«

NO, NIC ZATO, ko smo pa v Kranju kranjsko »vlado« pokopali. Ljudje so menda »Glas Gorenjske«, v katerega pišem te svoje »bodice«, kar razgrabili in se razburjali, zakaj ga niso več tiskali. No, ker jaz z upravo lista nisem ravno v najboljših odnosih, se jih ne upam vprašati, zakaj so to storili.

RAJE SEM JO mahnil kar k »Jelenu« v Kranju na »mlačno« pivo. Sicer se zaradi tega ne bi toliko razburjal, pač pa me je presenetila družica kvartopircev, ki vsak dan vneto »mavšla« za denar. Kot so mi pravili, so to vedno eni in isti obrazi. Pri igri so tako vneti, da ne vidijo in ne slišijo nič okoli sebe.

VEČKRAT SO me že tud opozorili, da trgovina v Dupljah prodaja večkrat povsem

pokvarjena živila. Zlasti nevšečno je, ko kupiš surovo maslo in se njegov pokvarjen okus čuti celo v skuhanih jedilih.

Potrošniki v tem kraju so mi tarnali o tem in mi rekli, da nimajo želodca iz jekla. Tudi denar ne pobirajo kar na cesti, marveč ga morajo trdo zaslužiti. »Kam pa pride, če bomo kupljena živila morali prodati!« — To res ni prav! Nekoliko več odgovornosti bi že morali imeti odgovorni uslužbenici v tej trgovini, zlasti sedaj, ko se borimo za kulturne in socialne postrežje.

TOKRAT DRAGI bralci sem zelo zaposlen in nisem mogel obvesti več krajev, ker sicer bi prav gotovo nabral precej več »bodic«.

VAŠ »BODICAR«

POCENI NA ODDIH

Na našem Jadranu je še mnogo neodkritih turističnih krajev, ki prav nič ne zaostajajo za „velikimi“ letovišči

Vratu šol se zapirajo, bliža se čas dopustov za otroke in odrasle. V letošnji sezoni odločitev ni lahka. Visoke cene v znanih letoviščih marsikdo ne bo zmogel, vendar s tem še ni rečeno, da bo treba ostati doma. Mnogo je še krajev, ki so prav tako lepi,cene pa zmernejše. Danes vam svetujemo cenoletno letovanje na Jadranu.

Tisti, ki si želijo morske vode in sonca, se bodo prav prijetno počutili v Vodicah pri Sibeniku. Dnevna oskrba stane samo 500 dinarjev. Kraj je lep in ima ugodne prometne zveze z avtobusom in ladjami. Na razpolago je približno 80 ležišč po ceni 100 do 150 dinarjev, restavracija pa zagotavlja dobro in izdatno hrano. Vodice imajo lepe peščene plaže, kino, trgovino in kar je za letoviščarje predvsem važno — mnogo zelenjavne in sadja. Hrana se lahko pripravlja po privatnih hišah za minimalne cene.

Tudi na otoku Lastovo letovanje ni predrago. Hotela sicer ni, toda kljub temu mesto Sv. Peter lahko sprejme približno 30 tujevcov. Otočki dosedaj v našem turističnem življenju ni bil posebno znan, to pa zaradi dolgoletne italijanske okupacije. Bitvanje na njem bo gotovo vsakomur prijetno.

Zelo lepe plaže so ob obali polotoka Pelješec. Eden takih

majhnih, prikupnih krajev je Žuljana, kjer lahko letuje okoli 30 oseb. Cena — 600 dinarjev. Domačini prodajajo tam izvrsto vino po 80 do 120 dinarjev liter.

V Trsteniku je prostora za 50 letoviščarjev. Za prehrano skrbni mestna restavracija, kompletna oskrba pa stane približno 700 dinarjev dnevno. V pristanišču je velika peščena plaža, v neposredni bližini pa so bogati vinogradni dalmatinskega dinka.

Tretji, za letovanje ugoden kraj na Pelješcu je Orebić. — Cene so tu nekoliko višje, vendar imajo gostje pred glavno sezono in po nej 10% popusta. Oskrba v hotelu Bellevue je okoli 800 do 1000 dinarjev. Privatni razpolagajo s 100 ležišči po 150 do 200 dinarjev, hrana v hotelu pa se dobri za 450 do 500 dinarjev.

Tudi v Sibeniku letujete lahko na nizko ceno 550 do 600 dinarjev. Ležišča računajo 120 do 150 dinarjev, hrana v nekaterih prvorazrednih restavracijah pa stane 400 do 450 dinarjev. Sibenski je eno najzanimivejših mest na Jadranu. Ima zelo lepo kopalšče, nekoliko oddaljeno od mesta, in je dobro oskrbovan z ribami, sadjem in zelenjavom. Gostom sò na razpolago tudi motorni čolni za izlete na kornatske otroke.

Letovanje po solidni ceni si lahko privoščite tudi v Baški na

Ceneno letovanje si lahko privoščite tudi v Primoštenu, južno od Sibenika. Kraj ima lepo plažo in mnogo zelenja. Po ceni od 100 do 140 dinarjev je za goste na razpolago okoli 200 ležišč. Družine, ki prihajajo na dopust, lahko pripravljajo hrano v hišah, kjer se nastanijo. Vsa živila je možno kupiti v mestu. Med sezono bo obratovala tam tudi moderna restavracija.

Na Zlarinu boste našli bogasto koral in sponz. Vendar to ni edina zanimivost mesta. Zlarin ima čudovite naravne plaže in borove gozdove. Domačini so znani po pestrih narodnih nošah in gostoljubnosti. Vožnja iz Sibenika do otoka traja komaj pol ure. Oskrba v penzionu »Makale« stane 670 din dnevno.

Poseben čar ima tudi otok Murter, v bližini Kornatov. Plaža »Slanica« v Murterju je ena najlepših na Jadranu. Zraven je hotel s 50 ležišči, kjer vas stane dnevna oskrba 650—700 dinarjev. Dopust lahko preživite tudi ceneje. Pri zasebnikih je prostih še okoli 100 ležišč in tudi hrana se lahko tam pripravi. Kraj je dobro oskrbovan z ribami, sadjem in zelenjavom. Gostom sò na razpolago tudi motorni čolni za izlete na kornatske otroke.

Letovanje po solidni ceni si lahko privoščite tudi v Baški na

Med najmlajšimi v Dijaškem domu v Tržiču SKOZI ŽIV – ŽAV

Ob Ljubljanski cesti v Tržiču se vzpenja majhen grič. Izva plota se sliši na cesto smeh, vrišč in tudi jok, pravi Živ-Žav najmlajših. In ko se človek zanimal, kaj naj bi to bilo, videl vzhodnimi vrati napis: »Živ-Žav«, torej otroško igrišče in zabavisko.

Med lepo urejenimi cvetličnimi gredicami, stezami in vsemi kar običajno še vidimo v najlepših parkih, pelje glavna pot na vrh igrišča v Dijaški dom.

Nekdaj, ko je v Tržiču gospo-

biti zaradi škratinke dva meseca doma. V šoli ji je prav zaradi tega ne gre letos najbolje.

»Lepše kot je pri nas, verjetno ne more biti nikjer več. Vsega imamo dovolj. Če ne bi bila tu, v šolo sploh ne bi mogla hoditi in brez pomoči, ki jo imam v domu pri učenju, verjetno tudi ne bi mogla zdelovati. Danes sem popravila zgodovino, še matematiko, pa upam da bo spričevalo najmanj zadostno. Letošnje leto bi bila tako oceno prav zadovoljna.«

Odličnjakinja, Mimica Golmajer s Sv. Ane (II. razred gimnazije) pa mi je dejala takole: »Pri učenju nam precej pomaga tovarišica Cicci. Ce ne bi bila domu, ne bi mogla hoditi v šolo. Najraje pa imamo našega upravnika. Sicer ga katerikrat razjezimo, vendar se vse hitro poleže in spet smo najbolj prijatelji.«

Se in še smo razgovarjali.

Pogledal sem jih še, imeli so ravno prostoto, kako so že veči v balinjanu, kegljanju, obvladanju žoge in v raznih igrah, druge spet kako se sprejajajo po parku in uživajo naravo ali se zaupno razgovarjajo.

Kadar pride mednje upravnik in jim reče: »Kdo pa bo še za hišo kaj naredil?« so spet vse na mestu. Urejanje parka ali vrta jim je v veliko zabavo in seveda tudi pouk. V domu imajo otroci tudi svoje dežurstvo, in sicer »ekonomsko dežurno«.

VABIMO VSE POVERJENIKE

Prešernove družbe

da nam pošljemo najkasneje do 10. junija 1956 poimenški spisek tistih članov Prešernove družbe, ki so kmečki proizvajalci in nimajo rednih dohodkov izven kmetijstva.

*Vzgojitelji in ostali se z našimi cicibanimi, pionirji in mladinci razumemo kar najbolje. Zlasti še, če v šoli izdelujejo z dobrimi ocenami. Povem naj, da je imel lani med 100 otroki, kolikor jih je vsako leto povprečno v domu, ob koncu leta samo eden slabocen.

Najkasneje do 10. junija 1956 naj nam tudi vrnejo vse nerazčlene »Vpisnice«. »Vpisnice«, ki jih poverjeniki ne bodo vrnili do tega roka, bomo smatrali, da so bile dane novim

Z vsem priljubljenim osličkom hodijo v mesto, od koder pripeljejo v dom vse kar je potrebno kuhanji. Ta dežurna »služba« pa jih je seveda v pre-

Vsak ciciban ima svoj predal, v katerega spravljajo svoje »sumetnine«, ki jih je ustvaril med letom.

cejšnje veselje. Kako tudi ne, saj je osliček prava, živa igrača.

Prav ta dan, ko sem bil med njimi, je kmalu prišla pomembna ura. Imeli so vojo za javen nastop, ki bi morda že to soto. Pri tem delu jih nisem hotel motiti. Poslovil sem se od njih z najlepšimi vti.

FaBo

članom in bomo obremenili povrjenike za toliko članarin po 320 din, kolikor so prejeli »Vpisnice«, pa jih niso vrnili.

Žrebanje bo v petek, 15. junija 1956 ob 12. uri v prostorih Prešernove družbe pred posebno komisijo iz vrst poverjenikov. Celoten izid žrebanja bo objavljen v 7. številki »Obzornika«, glavnih dobitkov pa v dnevnem časopisu.

Tajništvo

Sezonske sličice

Bled. Kdo ne bi začel z njim? Čeprav še ni prave sezone za kopanje in skoraj vsak dan načaja dež, je po vseh hotelih že nekaj letoviščarjev. Največ tujcev.

Na terasi v »Jelovici« sedi večja družba. Začudo govore slovensko. Zgleda, da so edini gostje.

Naročijo kosilo. Ura je tričetrt na tri. Ko je ura tričetrt na štiri ga dobijo!

Ob četrt čez tri (15.15) sedeta za sosednjo mizo še dva go-

sta. Inozemca sta. Gospa načari kuhano ribo. Kuharica je ob 20 minut čez tri (15.20) vzame iz bližnjega akvarija. Ob 5

minut čez pol štirih (15.35) je riba že servirana. Gospodu ob istem času servirajo raznije.

Stara pesem. Le kdaj bo izpeta...?

Bohinj: hotel »Zlatorog«. V Bohinju kaže, da se turist se zavaja, ne začela. Srečali smo le nekaj izletnikov. V »Zlatorogu« pa gručo mladincev, ki je igrala na »Marjancu«. Ce so igrali za denar, nismo ugotovili.

Potem smo četrt ure sedeli na vrtu in zmančakali na koga, ki bi nam postregel. Ko

samo ga potem iskal, ga celo našli nismo.

Za točilno mizo — nikogar, v recepciji — nikogar.

Odšli smo.

V Bistrici smo se ustavili v »Crni prst« in si pogasili žero.

Bohinjci vedno tarajo, da turizem v njihovem koncu pesa. Ce vsakega tako postrežejo kot so nas, to tudi ni nič čudnega.

—sik

Ob stolnici rojstva Štefana Stojanović-Mokranjaca

Ko je srbski narod pretrgal suženjske vezi, v katerih je tical več kot 500 let, in je prenehala gospodarstvo trda turška pest, se je močno razgibala tudi ljudska glasba, ki je ohranila ves čas klub zatiranju svojstveni glasbeni izraz, ki je tako značilen za srbsko glasbo in ki se je ohranil do naselitve Srbov na Balkan do danes. S tem, da so se v začetku 19. stoletja pretrgale suženjske vezi, je močno vzplamela ne samo nacionalna, marveč tudi kulturna zavest, ki je zlasti vzpodobila srbske glasbenike, da so pričeli z vso vnočno zbirati srbsko ljudsko glasbeno blago, se vanj poglabljali in ga obdelovali. Prvotna enoglasna ljudska pesem z značilno melodiko je dobila po obdelavi večglasno harmonsko obliko. Tako pesem je ljudstvo na koncertih prepevalo, se ob njej neizmerno navduševalo, tako da je bila prav ljudska pesem tista, ki je do vrhnega stopnjevala srbsko narodno samozavest. Med najvidnejše, lahko rečemo tudi med največje oblikovalec ljudske glasbe, pa vsekakor spada Stefan Stojanović - Mokranjac, ki ji je dal klasično glasbeno obliko. On je povezoval ljudske napeve z velikim umetniškim okusom v enoto obliko, ne da bi jim skvaril prvotni značaj. Tako so nastala njegova najlepša dela — rukoveti (venčki), petnajst po številu, v katerih je na mojstrski način povezel različne ljudske glasbene motive in z njimi ustvaril močne glasbene izraze, ki so polni čustvenih razpoloženj.

Stefan Stojanović - Mokranjac je rodi 28. decembra 1855 v vasi Mokranje (od tod njegov psevdonim Mokranjac) pri Negotinu, umrl pa je 16. septembra 1914 v Skopiju. Gimnazijo je obiskoval v Zaječaru, Negotinu in Beogradu, nakar se je vpisal na prirodoznanstvo - matematični odsek visoke šole v Beogradu. Ker je že v mladosti pokazal veliko glasbeno nadarenost, ga je Beogradsko pevačko društvo poslalo v Monako, kjer se je posvetil samo glasbenemu študiju. Tega je še izpopolnil v Rimu in Leipzigu. V tem času so bili njegovi glasbeni pedagogi J. Reinberger, Parisotti, Jodasohn in Reinecke. Po vrnitvi v domovino je bil leta 1887 nastavljen na glasbenega učitelja na I. gimnaziji v Beogradu. To leto je prevezl tudi mesto povevodje pri Beogradskem pevačkem društvu, ki ga je obdržal do svoje smrti. Pevski zbor je podignil na izredno umetniško

stopnjo. Z njim je ponesel srbske ljudske pesmi po vsej svoji domovini, poslušali pa so jo tudi v Solunu, Budimpešti, Sofiji, Carigradu, Plovdivu, Lenigradu, Moskvi, Kijevu, Berlenu, Dresdenu, Leipzigu, Trstu in Reki. Mokranjac pa je bil aktiven tudi na drugih mestih. Leta 1889 je osnoval godalni kvartet, v katerem je tudi sam sodeloval. Tega leta je v sporazumu z Beogradskim pevačkim društvom, skladateljem Manojlovićem in Biničkim ustanovil Srbsku muzičko šolo, na kateri je bil Mokranjac dosmrtni direktor. Ta šola je dala srbskemu narodu neprecenljive glasbene zaklade. L. 1907 pa je ustanovil Udrženje srbskih mužičar, kateremu je bil predsednik.

Ze v zgodnji mladosti se je Mokranjac ukvarjal z originalno glasbo, a pri kasnejšem svojem delu se je skoraj izključno posvetil obdelavi ljudske in cerkvne glasbe. Z njegovo obdelavo je dobila srbska ljudska pesem še pravim umetniški izraz. Petnajst rukovetov (venčkov) dokazuje, kako se je znal Mokranjac poglobiti v bitvo ljudske muzike, da je v njej našel ono skrito harmonsko osnovo, za katero je dobil pobudo v melodiji in tekstu. Posameznim glasovom pušča najširšo svobodo in melodije se gibljejo v kontrapunktični obliki. S tem dobe individualni glasovi v njegovi partituri največji glasbeni izraz.

Mokranjac se je bavil tudi z originalno glasbo, a z zgodovinski razvoj srbske glasbe tudi tako važna, kot njegova obdelava ljudskih pesmi, s katero je ustvaril neprekosljive glasbene vrednote. Od rukovetov ima največjo glasbeno vrednost X., a za tem Kozar; od cerkvenih del Liturgija, Pjesme o velikem petku, Akatist in Statije; od originalnih del pa Opelo v fis molu, Jadna draga in Tri junaka.

Beograjsko pevačko društvo je izpolnilo Mokranjevo željo ter preneslo njegove posmrtnе ostanke leta 1923 iz Skoplja v Beograd. Ob tej priložnosti so bile v Beogradu velike glasbene slavnosti.

Zakaj pišem danes o Mokranju? Prvič, da tudi Slovensci počastimo ob stolnici rojstva spomin tega velikega srbskega moža, in drugič, ker bodo letos v juniju v Beogradu velike glasbene prireditve, na katere je povabljen tudi pevski zbor »France Prešeren«, edini iz Slovenije in ki bo izvajal III. in X. rukovet. S.

Goldoni - smeh in muzej!

Ob premieri Goldonijevega „Lažnika“ v PG - zadnji v tej sezoni

Za Goldonijevega »Lažnika« pač ne bi mogli trditi, da pod svojo komičnostjo skriva preveliko moralno zavzetost ali nagnjenje k etičnemu idealu oziroumo globoko filozofske morestvi v visoko kulturo duha. Ne, vse to je Goldoniju tuje. Niti on sam, še manj pa okolje, v katerem je živel, nista mogla vtisniti vsega tega njegovo komediji. Zato moramo iskati vrednote njegove komedije druge, in sicer: v čarobnosti in muzikalnosti ter sprošenosti smeja, v preprostem življenjskem žaru in rahlem realizmu, ki postavlja sočasno družbo pred ogledalo. Vendar Goldoni ne zna vihteti blča satire nit ni zna biti gogoljevska grotesken, marveč le z južnaska temperamentnostjo in budomuščnostjo žuga rokokoski družbi, načinkani navzven, a puhli na vznoter. S svojo enostavno malko gledalcu ne pretrese, kar ga ne niti delno bolestni značaj benečanskega lažnika.

Goldoni s svojimi komedijami ni lahko prodiral v svet, dožival je mnogo napadov; in dokler si ni pridobil naklonjenosti občinstva, se je moral otепati z arkadijsko tragičnim in melodramatičnim okusom 18. stoletja — to na eni strani, na drugi pa z vulgarnostjo commedia dell'arte, ki je s svojimi improvizacijami in s stalnimi tipi tedaj počasi umirala. Da se tega drugrega ni mogel povsem otrestiti, nam zgovorno priča »Lažnika«. Tako bi lahko dejali, da je Goldonijeva komedija polemeniten izrastek commedia dell'arte, a ne njen neposredni dedič, temveč le oddaljeni sorodnik. Tipi, prevzeti iz Commedia, se otresajo surovosti in pravzaprav v svoji novi funkciji dobivajo obeležje karakter-

nosti. Goldoni je sicer vedno hrepelen, da bi napisal molieškovski komedijo karakterja, toda do tega se ni povzpel. Preveč ga je zanimala in privlačevala »komika družbenega kolektiva« (Vl. Kralj), galerija povprečnih karakterjev, da bi napisal študijo enega samega, ki giblje vso okolico. V »Lažniku« je morda temu še najbolj približal, a le na videz, saj Lelijev značaj ni dosti slabši kot trgovec, zdravnikov in drugih, le da je bolj eksponiran.

Režiser (in scenograf) ing. arch. V. Molka je čudovito obvladoval instrument, ki se mu pravi — Goldonijeva komedija.

Izbavljal je iz dela in igralcev fines, ki nam samo dokazujojo režiserjevo invencioznost in smisel za zgodovinsko rekonstrukcijo, za oživljanje »gledališkega muzeja«, kar je neizbezno zvezano z Goldonijem, ker bi bil sicer avtor v kakšnem koli moderniziranju mnoga manj užiten, kot je to bil v našem primeru. Stilna enotnost režije, ki je bila izražena v kompoziciji predstave in igri nastopajoči, se je povsem ujemala s stilom scene in odrske razporeditive. K celotnemu izgledu uprizoritve je mnogo pomogel tudi okvir lutkarske pantomime, ki je po svoji odheli izvedbi prav gotovo presečala. In kar je zelo važno: prav je, da smo dobili včas, da gledamo resničen »teater«, kjer se »igra« v polnem pomenu besede. Režiser se je zavedal, kakva je pri tej uprizoritvi muzikalnost in harmonija, ne le dialoga, (v tej smeri je bilo žal premalo storjeno) marveč tudi igralcev igrac, pa bodisi da nastopa igralec sam ali kolektivno. Disharmonično so učinkovali le nastopi vajenca, izvoščka, manj pismonoša, čeprav ne

toliko, da bi razbili štimungo prizorov. Za manj posrečeno bi imeli režiserjevo stavljanje treh dejanj v dve. In ravno tako idejno neskladen konec; tu mislim na tole: zaključni moralni pouk bi sicer pristjal do Ottaviu, ki je še najbolj pozitivna osebnost v komediji, nikar pa ne tudi Balanzonju, Rozauri ter ostalim; razen seveda, če nimamo vse skupaj le za trojčno domislico. Lahko bi še rekli, da je bil »govor v stranski prešibko izkorščen in tako je dramatikovo sredstvo jasnosti pa tudi duhovitosti in stika z občinstvom ostalo premalo učinkovito.

Pri upodobitvi Lelijevega lika je režiser izbral srednjo pot in tako spojil dve ekstremni možnosti, t. j. ali Lelijo nezaveden laže, tako da sam sebi resnično verjamem ali pa se tega dobro zaveda. J. Kovačič je bil zvest režiserjevi zamisli: ob tiražah laži je bil v »resničnem ognju« prepričanja, ob pomiriti toku laži pa je objestno razpravljal o učinku svojih »genialnih invencij«. J. Kovačič je dal plastično, elegantno in vseskozi trdno podobo »lažnika«. Za Kovačičem niso dosti zaostajali N. Reš kot Balanzoni, F. Trefalt kot Pantalone in ženski tretcer: A. Cigojeva kot Rozaura, N. Sirnikova kot Beatrice in N. Bavdževa kot Colombina. Če sta se prva dva odlikovala po povsem ustreznih likih zvijačnih, po denarju pohlepnih ljudi, pa vseeno malce omejenih, so ženski liki ugajali zaradi svojih ljubkih, koketnih figur v smislu 18. stoletja — z dokaj lakso moralno in hrepenenjem po družbi. Mislim, da se ne motim, če zapišem, da so v mnogočem pripomogle k uglašenosti uprizoritve. M. Cegnar (Arlecchino) je s svojimi harle-

kinskimi burkami, na meji med neotesanstvo in duhovitostjo, dajal celoti prijetno karnevalsko obeležje, le da je bil žal v izrazu preveč nejasen. Jože Pristov je bil umirjen in simpatičen Ottavio. Svojevrsten posrečen duet sta bila tudi L. Stiglic kot Florido in J. Zupan kot Brighella. V ostalih vlogah so še nastopali F. Juvan, T. Dolinar, M. Mayr in J. Fugina. Skratka, brez pretiravanja bi lahko rekli, da pomeni uprizoritev Goldonijevega »Lažnika« v P. G. — uspeh.

Za konec sezone še nekaj besed: Ni omalovanja vredno vredno dejstvo, da je v letošnji sezoni PG drugič v svoji zgodovini doseglo 10 premier, kar ob takoj majhnem ansamblu nikakor ni bilo lahko. Morda bi očitali reperaborni politiki v letošnjem letu prevečko tipanje, neuravnoteženost in se marsikaj; sem in tja nekaterim igralcem premajhno igralsko kulturo, režiserjem prevečko samovoljnost itd. — Vendar vse to ne zmanjšuje vrednosti naporov, ki jih doprinaša PG in ves ansambel, kar je pri občinstvu premalo upoštevano. Sicer pa bi bilo potrebno o gledališki publike obširnejše spregovoriti in mislim, da bi padla marsikatera trda beseda. Prešernovem gledališču bi želeli, da bi stopilo v prihodnjo sezono pogumno in z mladostno vnero na pot, zavedajoč se visokega poslanstva, ki ga ima kot posredovalec umetnosti in kulture ljudstvu.

GREGOR KOCLJAN

John Patrick: VROČA KRI

(Uprizoritev na jeseniškem odru)

Izgleda, da hoče biti jeseniško gledališče v svoji repertoarni politiki za vsako ceno izvirno in originalno. Na oder postavlja dela, ki so v Jugoslaviji prvič uprizorjena ali pa na naših centralnih gledališčih niso dosegljiva svojega uspeha. Ali ni taka repertoarna politika za podeželsko gledališče, ki je v finančnih težavah in v večnih skrbih zradi razmeroma majhnega kroga obiskovalcev, pretirano pogumna in skoraj nevarna? Saj

to ne more biti sramotno, če bi gledališče v svoji repertoarni politiki segalo po takih novitetih, ki so v ljubljanskih centralnih gledališčih že dosegla uspeh in splošno priznanje.

To pot si je gledališče izbralo delo, ki je bilo uprizorjeno sicer že v Ptuju, toda po svojih umetniških kvalitetah je slabo. Čeprav je bilo to delo leta 1952 v Ameriki nagrajeno kot najboljša dramska delo v tem letu, našemu okusu ne prija in v naših gledališčih verjetno ne bo doseglo uspeha in popularnosti. Obravnava osebni in skoraj nacionalni problem zagrenjenega, nepristopnega in od ljudi odstudenega Skota. V delu je nek globok etičen problem, toda izvedba in prikaz tega problema sta umetniško nepreričljiva, ne zadostni jasna in nesugestivna. Vsebinska zgodba je živiljensko pretesljiva, vendar nas ne preteže; nasproto, s svojo prepletanjem komičnih in tragičnih momentov nas spravlja v naravnost psihološko mučenja razpoloženja. Tudi ideja dela z analizo težko razberemo. Morda je ta-le: kako težak je bila teksa, je vžgala srca vseh.

K. L.

AKVARELI V. CEGNARJA na razstavi v Kranju

V Mestnem muzeju v Kranju razstavlja te dni svoje akvarele Vladislav Cegnar, slikar-amater. Po večini so to pokrajinski motivi, največ iz slikovite ptujske okolice, ki je Cegnar pravzaprav navdušila za copič. Razstavljač je po rodnu Kranjanč in nekatere njegove slike kažejo razen spremnost tudi hotenje in iskanje.

avtor prikaže te nacionalne karaktere lastnosti Skota v svoji molčečnosti, redkobesednosti, človeški hladnosti, zadržanosti in izredno razvitim čutom za lastnost.

O uprizoritvi tega dela se lahko pohvalno izrazimo. Priporavnit pa moramo, da smo v letošnjem sezoni videli mnogo boljši uprizoritve. Režiserja Košala in Stare sta imela težavno delo, ker je delo, ki je prepleteno s komičnimi in tragičnimi elementi, zelo zahtevno. Od igralcev je kot običajno najbolj izstopal Marjan Starc. Najbolj mu je uspelo združiti komične in tragične momente. Fizionomijo Skota z vsemi njegovimi nacionalnimi karakternimi lastnostmi je uspelo prikazati Lotrič Franc. Dobro igro je podal tudi Ivko Kos. Igra ostalih igralcev je bila povprečna.

JANEZ VEROVSEK

Tretji koncert Glasbene šole v Kranju

(Veliko doraščajoče mladine se posveča glasbi

V vrsti koncertov, ki jih prireja Glasbena šola v Kranju ob koncu šolskega leta, se je močno odrazil tudi njen tretji nastop. Že program izvajanih glasbenih del je dokazoval kvalitetno glasbeno - pedagoško delo predavateljev te šole. Morda bi se ga dalo v prihodnje še izpolniti s številnimi slovenskimi deli. Z zadovoljstvom je treba podariti dejstvo, da se danes tako veliko število doraščajoče mladine posveča glasbi. Medtem ko je pred nekaj leti prevladoval klavir, so danes močno zastopana tudi godala in pihala. Razen tega se uspešno uveljavlja oddelki za solistično petje. Glasbena šola se je tudi izpolnila z mladimi pedagoškimi močmi, ki so prinesle šoli svežega poleta in nove tehnike.

Na koncertu so nastopili učenci od 1. do 7. razreda, in sicer iz violinskega oddelka, ki ga vodi profesor Fajon, Koblicka in Stanič; iz oddelka za klavir, kjer poučujejo profesor Aljančičeva, Avguštinova, Rebecova, Strniševa in Zupančičeva, ter iz solističnega oddelka, ki ga vodi profesor Majdičeva. Iz violinskega oddelka so lepo uveljavili prav vsi učenci, zlasti mlajši so dali

koncertu obilo svežine. Odlikuje jih lepa drža instrumenta, dovolj čista intonacija ter precejšnja tehnika, kateri hočejo dati posamezni tudi glasbenega izraza. Ogreti so nas nadalje učenci klavirskega oddelka. Ce poudarimo lepo podajanje in lep ton Steblajeve, Solarjeve in Stokove, nimamo s tem nimenja osenčiti izvajanja ostalih. Prav tako je treba poudariti nastop Liparjeve s čelom. S solističnega oddelka prof. Majdičeve sta nastopila Bendova in Zvab. Bendova je odpela dve aragi; prvo je motila močna trema, pri drugi pa je pokazala lepe pevske odlike, seveda je še v razvoju. Zvab lepo načudil. Posebno dobro tehnično in glasbeni izraz je pokazal v Mozartovi Napitnici.

Na koncertu je nastopil tudi šolski godalni orkester pod vodstvom prof. Fajona. Tudi to pot je zaostajal za prejšnjimi svojimi nastopi ter je znova dokazal, da je zmožen izvajati tudi zahtevnejša orkestralna dela.

Občinstvo, ki je zopet napolnilo malo dvorano Sindikalnega doma, je mlade izvajalce z aplavzom toplo nagradilo.

S.

DRUŽINSKI POMEMENKI

Cenena osvežujoča pijača

Ob vsakem letnem času si lahko napravimo sami doma ceneno in osvežujočo pijačo, ki je podobna »šabesi«.

Potrebujemo: 10 litrov vode, 10 večjih, posušenih ali svežih bezgovih cvetov, 1 kg sladkorja, 1 limono, četrta litera vinskega kisa, lahko dodamo še 1 pomarančo, vendar ni nujno.

V čisto, nenapokano emajljano posodo našljemo 10 litrov vode in namočimo vanjo 10 velikih bezgovih cvetov. Prilijemo četrta litera vinskega kisa, dodamo sladkor in na kolobarje zrezano limono. Premešamo, potrijemo in pustimo stati 3 do 4 dni na toplem, da se začne spuščati na površini mehurčki. Vsak dan tekočino premešamo. Končno jo precedimo skozi platenino krpo in napolnilo z njo steklenice, ki jih dobro zamašimo in hranimo v hladnem prostoru z vratom navzdol. Tako pripravljena tekočina zori 8 do 14 dni. Najbolje je, če jo potem porabimo v šestih tednih. Zelo uspešno nam nadomešča alkohol.

Moda

Sirok čipkasti obrodek ob vratu nem izreku se poletni bluzi iz lanene tkanine zelo lepo pada.

Za kopanje si lahko omislimo tudi črasto blago. Kostim na sliki je prav ljubek.

ZA KRAJŠE VEČERNE ŽRICE

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. polom, nasprotno od zmage, 6. državnik, 13. Obra, 14. lekarna, 15. število, 16. kvartaški izraz, 17. najmanjši del snovi, 18. skupno ime dveh celin, 21. ljubkovalno žensko ime, 22. glas domače živali, 24. član družine, 25. naslov za višjega turškega uradnika, 27. negacija, odrekanje pomena besede, ki sledi, 28. makedonsko kolo, 30. usedlina, 33. Italijani, 35. reka v Sibiriji, 36. del sukniča, 39. poviti, 41. najmočnejše karte, 42. priimek borca za neodvisnost južnoameriških držav, 43. moško ime.

Napivčno: 1. šahovski izraz, 2. kazalni zaimek (srbohr.), 3. pleme, rod, 4. vonj, duh, 5. natočeto, pričeto, 6. dvojice, 7. izdelovalec opeke, 8. krajšava za »sljudski odbor«, 9. ime prve slovenske filmske igralke, 10. sorodnica, 11. svetniška slika, 12.

Dojenje - edino pravilna prehrana otroka

Doenje je najprirodnejši, najsigurnejši način prehrane v prvih mesecih življenja. Zal pa je dojenja deležno le majhno število otrok. Nekaj mater ima premalo mleka, drugim zdravstveno stanje ne dopušča obremenitve z dojenjem. Tudi delo in ekonomski faktor lahko obremenjujeta dojenje. Pretežna večina mater pa bi lahko dojila svoje otroke, če bi nanje najajoče okolje ne delovalo v negativnem smislu. Matere se branijo dojenja svojih otrok iz najrazličnejših vzrokov. Strah pred izgubo privlačnosti v zvezi z naraščajočo težo in s posevenimi dojkami so ozadje prezgodnjemu odstavljanju od prsa. Pri vsem tem igra velik vlogo nepoučenost mater, ker vemo, da spremembe na trebušnih organih in prsih, ki so nastale v času nosečnosti in ob porodu hitreje preminejo pri ženi, ki doji, kot pri nedojenci.

Vsaka mati bi morala vedeti, kakšne so prednosti dojenja, v različnih živilskih vrstah dobro uspevajo mladiči ob mleku iste vrste, ker ta vsebuje zasebitne snovi in vse druge za rast in razvoj potrebne snovi. Zakaj bi bilo pri človeku drugega? V mleku dobi torej otrok vse, kar je potrebno za prve mesece življenja razen vitamina D in po tretjem mesecu železa, ki ga je treba dodajati. Materino mleko ne potrebuje predpriprave, ima telesno temperaturo in je neokuženo in s tem je nevarnost črevesnih obolenj majhna. Mentalni higieniki poudarjajo važnost dojenja za normalni duševni in čustveni razvoj otroka, ker je občutek varnosti za dojenčka pri prirodnem hranitvi vsled tesnega stika med materjo in otrokom večji kot pri umetni hranitvi.

Kako se žena pripravi k dojenju? Prednost dojenja mora žena poznati že v času nosečnosti, da se bo na to lahko telesno in duševno pripravila, kajti poročstvo za pravilno dojenje je duševno in telesno zdravje žene. Za duševno in telesno zdravje žene pride v posev pravilni razpored počitka in dela v času nosečnosti, pravilna prehrana, zdravljenje raznih bolezni, ki se se pojavitve pred nosečnostjo ali v času nosečnosti, utrjevanje prsnih

S tem sestavkom podajamo nekaj navodil za zaliwanje normalno razvitega dojenčka oz. zaliwančka. Zavedati se moramo, da umetno hranjen dojenček zahteva v vsakem pogledu več pozornosti, kakor naravno hranjen. Mati mora posvetiti umetno hranjenemu dojenčku mnogo več časa, kakor dojenčku.

Na masti preprazimo najprej seseckljano čebulo, nato dodamo v dela v času nosečnosti, pravilna prehrana, zdravljenje raznih bolezni, ki se se pojavitve pred nosečnostjo ali v času nosečnosti, utrjevanje prsnih

in ga z viličami narahlo vmesimo med jetra. Vse skupaj prazimo samo še nekaj minut, nato riž potresememo z naribanim rižom in ga serviramo s solato, kar sestavlja prav dobro kosilo.

SOLET

Pol kilograma belega fižola ali fižolice, četrta kilograma mastne suhe svinjine, četrta kilograma govedine, malo popra, 2 žlički sladke paprike, 1 čebula, 3 stroke česna, žlica mokre, voda, sol.

V velik lonci damo en dan namočen fižol, na koščke rezano čebulo, strt česen, poper, v žlici vode razmehano papriko, z mrzlo vodo razvrlikano moko in sol. Vse skupaj zaliemo, pokrijemo in postavimo na štedilnik, da zavre. Kuhanje se nato na robu, pri majhnem ognju, da se vse zmečha.

OCVRTI SIROVI CMOKI

Pol kilograma dobro odtečenega pretlačenega sira, 40 dkg moke, 3 rumenjake in malo soli, dobro premešamo (moko presejemo prej s kavno žlico sode bikarbonate). Če želimo, lahko pridenemo dobro rezano limonino lupino. Ko je testo devi in poluri počivalo, napravimo cmoke in jih na masti ocvremo.

PECIVO

Prestice: 10 dkg sladkorja raztopi v 4 žličah vode, primešaj 1 celo jajce, 1 rumenjak ter žvrkljaj, da se speni. Potem deni na desko 28 dkg moke, pomešane s pecilnim praškom, 7 dkg surovega masla, ki ga zdrobimo med moko ter vlij v to zmes žvrkljana jajca; zagneti v gladko testo. Razvaljavaj svaljke za svincnikovo debelin in dolžino ter jih oblikuj v prestice, pomaži z jajcem, potrosi s sladkorjem in speci.

Praktični nasveti

Naš organizem potrebuje dnevno pet gramov soli, večja količina pa mu že škoduje;

Voda, v kateri ste kuhalji krompir, je zelo dobra za čiščenje jedilnega pribora;

Topli obkladek so najboljše sredstvo proti nespečnosti. Topel obkladek si položite, ko ležete v posteljo, na zatilje ali na oči.

ku pri prsih. Pri pripravljanju umečne hrane pa je velike važnosti tudi higiena posodja in sploh vsega okolja, v katerem pripravljajo zaliwančku hrano. Predvsem morajo matere vedeti, da naj bi imel za kuhanje hrane zaliwanček svojo posodo, ki naj bo taka, da se ne kruši in se dobro snaži. Ker je zlasti v nevečih rokah velika nevarnost za dojenčka, da ta umečna hrana ne bo pravilno sestavljena in nepravilno pripravljena, naj bo veden pod nadzorstvom zdravnika in patronaže medicinske sestre, ki je z nasveti na razpolago vsaki materi brezplačno v posvetovalnicah za dojenčke. Kljub vsemu sodobno izdelanemu načrtu pa so v zadnjem času videli, da vsaka umečna hrana vendar ne more popolnoma nadomestiti dojenja, zato so ponovno začeli s propagando za dojenje.

M. S.

POLETNA SEZONA JE ŽE TU!

Na sliki: dva modela lahkih, enobarvnih oblik za lepe junijске popoldneve.

Pred obiskom prijateljev

RECEPTI

JETRNA RIZOTA S SIROM

Pol kilograma telečih ali svinskih jeter, 1 debela čebula, 6 dkg masti, poper, majaron, sol, 40 dkg riža, 10 dkg trdega sira.

Na masti preprazimo najprej seseckljano čebulo, nato dodamo v dela v času nosečnosti, pravilna prehrana, zdravljenje raznih bolezni, ki se se pojavitve pred nosečnostjo ali v času nosečnosti, utrjevanje prsnih

in ga z viličami narahlo vmesimo med jetra. Vse skupaj prazimo samo še nekaj minut, nato riž potresememo z naribanim rižom in ga serviramo s solato, kar sestavlja prav dobro kosilo.

SOLET

Pol kilograma belega fižola ali fižolice, četrta kilograma mastne suhe svinjine, četrta kilograma govedine, malo popra, 2 žlički sladke paprike, 1 čebula, 3 stroke česna, žlica mokre, voda, sol.

V velik lonci damo en dan namočen fižol, na koščke rezano čebulo, strt česen, poper, v žlici vode razmehano papriko, z mrzlo vodo razvrlikano moko in sol. Vse skupaj zaliemo, pokrijemo in postavimo na štedilnik, da zavre. Kuhanje se nato na robu, pri majhnem ognju, da se vse zmečha.

OCVRTI SIROVI CMOKI

Pol kilograma dobro odtečenega pretlačenega sira, 40 dkg moke, 3 rumenjake in malo soli, dobro premešamo (moko presejemo prej s kavno žlico sode bikarbonate). Če želimo, lahko pridenemo dobro rezano limonino lupino. Ko je testo devi in poluri počivalo, napravimo cmoke in jih na masti ocvremo.

PECIVO

Prestice: 10 dkg sladkorja raztopi v 4 žličah vode, primešaj 1 celo jajce, 1 rumenjak ter žvrkljaj, da se speni. Potem deni na desko 28 dkg moke, pomešane s pecilnim praškom, 7 dkg surovega masla, ki ga zdrobimo med moko ter vlij v to zmes žvrkljana jajca; zagneti v gladko testo. Razvaljavaj svaljke za svincnikovo debelin in dolžino ter jih oblikuj v prestice, pomaži z jajcem, potrosi s sladkorjem in speci.

Praktični nasveti

Naš organizem potrebuje dnevno pet gramov soli, večja količina pa mu že škoduje;

Voda, v kateri ste kuhalji krompir, je zelo dobra za čiščenje jedilnega pribora;

Topli obkladek so najboljše sredstvo proti nespečnosti. Topel obkladek si položite, ko ležete v posteljo, na zatilje ali na oči.

krat obračajo na nas, da bi jim svetovali, kako naj pripravijo mizo ter postrežejo znancem in prijateljem. Vsaka pač napravi to vo svoje, kakor ve in zna. Najvažnejše pri vsem tem je navsezadnje le dobro razpoloženje.

Danes priobčujemo sliko na ameriški način pripravljene mise. Temu ustrezeni morajo biti izdelani seveda tudi prtiček. Prinček takega načina je namreč to, da miza ni cela pokrita s prtom, ampak le majhen del. Prtiček naj bo samo pod jedilnim priborom in krožnikom. Kozarci lahko stojijo kar na mizi ali pa tudi na posebnih prtičkih. Jed serviramo okoli kakešen način bi sprejeli goste. Gospodinje pogosto s skrbjo ugotavljajo, da ne vedo, na katerih mizah ali pa tudi na posebnih prtičkih. Jed serviramo okoli mize, zato njeni sredino lahko krasiti vaza oziroma nizka posoda z garniranim cvetjem.

svetujemo vam

KOZMETIKA

Trebušasti so ljudje, ki se malo gibljejo, oziroma ki pri svojem delu sedijo. Pri tem tripi prebava in takli ljudje so tudi pogosto zaprti. Vse to pospešuje nabiranje masti v trebuhi. Da se temu izognemo, se je treba čimveč gibati (telovadba za gibanje trebušnih mišic) in skrbeti za redno odvajanje. Uživajte redno mnogo zelenjave, čim manj mesa in ne pijte prave črne kave, ker ta zapira.

Najboljša telovadba za trebušne mišice bo, če boste čez dan napravili vsaj 60 počepov, to lahko delate kjer koli. Za urjenje trebušnih mišic je dobro tudi kolesarjenje, plavanje ipd. Seveda pa to ne pomaga, če telovadimo samo kratko dobo, potem za to zopet opustimo.

Zoper gube na vratu priporočamo tople obkladke z acetno kislino. Eno žlico octa daste v pol litra vode in si to raztopino delajte vsak večer topel obkladek za 20 minut. Namesto acetne kislino lahko uporabljate tudi kamilčni čaj. Z njim si napravite obkladek tudi na oči in obraz. Koža obraza se bo poživila in ne bo treba uporabljati kreme.

Ce so bradavice na obrazu res bradavice, je bolje, da jih daste odstraniti. Ce so pa to materina znamenja, jih pustite pri miru in tudi obraza ne sončite.

Roke in noge se navadno potijo zaradi labilnosti živev. Priporočljivo je, da jih vsak večer omočimo z 2-odstotnim formalinskim alkoholom.

Gube okoli oči niso tollko znaki starosti, kakor znaki preseže. Prav zaradi tega je potrebno, da dodamo koži potrebno maščobo.

Zvečer si umijemo obraz s toplo vodo in ga potem dobro obrišemo. Ves obraz si namažemo s kakšno mastno kremo, a samo s takšno, ki vsebuje vazelin ali lanolin. Tista mesta okoli oči, kjer so se nam napravile gubice, namažemo precej na debelo z maščobo, ki se čez noč vpije v kožo. Okoli oči se ne smemo nikoli masirati, ker bi se nam sicer koža preveč raztegnila in bi se gubice še bolj poglobile. Ce bomo deset dni skrbno mazale obraz, bomo lahko kmalu opazile prve uspehe.

OMOTICA IN NJENI VZRKOVI

Vzroki vrtoglavice so lahko zelo različni: od vnetja srednjega ušesa oziroma labirinta do zastrupljenja z nikotinom, alkoholom ter različnimi drugimi strupi in medikamenti. Vrtoglavica je lahko posledica težjih ali lažjih poškodb glave, obolenja ledvic, sladkorne bolezni. Omotica pa je lahko tudi znak različnih psihičnih motenj, obolenja možganov in podobno.

Vrtoglavica je prav tako lahko znak poapnenja žil v možganih, obolenja ali slabosti srca, motenj v krvnem obtoku ter luhkih krvavitev v notranjem ušesu, v labirintu. Pri starejših ljudeh je treba iskati vzroke omotice v enem izmed zadnjih primerov.

Za zdravljenje teh motenj se priporoča slana dieta. Ker pa je za pravilno zdravljenje nujno potrebno, da poznamo pravega povzročitelja omotice, vsem, ki trpijo na tem, svetujemo, da se pustijo preiskati od zdravnika, specialista in to v večji ustanovi, kjer so na razpolago najmodernejsi pripomočki za specialne preglede. Na podlagi prave diagnoze potem zdravnik tudi predpiše ustrezni način zdravljenja.

Tržičani najboljši

V nedeljo dopoldan je bilo na Jeseniceh okrajsko strelsko prvenstvo z vojaško puško in pištole. Na strelšču se je zbralo preko 100 strelcev in strelk iz vseh družin Gorenjske. Tako velike udeležbe na okrajskem prvenstvu, kakršna je bila letos, do sedaj še ni bilo. Pohvaliti pa moramo tudi nov način nagradevanja strelcev, katerega je uvedla SZS. Na letošnjem okrajskem prvenstvu so si strelci lahko priborili brodasto, srebrno in zlato medaljo - dobrega strelca. Za najboljše dosežene rezultate pa so bila pripravljena tudi praktična darila.

Na lejašnjem prvenstvu so družine nastopale ekipno, lahko pa tudi kot posamezniki, ker je ocenjeval dvojni plasman. Tržičani so na tem tekmovanju ponovno pokazali, da so z vojaško puško nepremagljivi, saj so ekipno in posamezno zasedli najboljša mesta. Po udeležbi pa so bili Jeseničani najmočnejši ter so bili nevaren nasprotnik Tržičanom. Na prvenstvu pa so prednjačili mladinci, saj so zasedli kar 5 mest od 10. »Stari asi« so se slabše odrezali in je očitno, da jih bodo mladinci izpodrinili iz lest-

V NEDELJO BO V KRANJU VELIKA STRELSKA PRIREDITEV

V nedeljo dopoldan bo strelška družina Ivo Jokl iz Krajan razvila na Planini svoj družinski prapor, kateremu bo botroval Ivan Bertoncelj - Johan. Pred razvitem praporom bo na strelšču v Struževem z vojaško puško četverboj družin iz Planine, Predoselj, Tržiča in Primskega.

V tovarni »Sava« Kranj pa bo v dopoldanskih urah okrajsko prvenstvo za pionirje z zračno puško, v Tržiču pa za članice in mladince.

NESRECA V PLANINAH

Dne 3. 6. 1956 ob 10. uri se je smrtno ponesrečil na Kalškem grebenu v Kamniških planinah Branko Zornberg, rojen 30. 5. 1911 v Zagrebu, poročen, nameščenec, stanujoč Zagreb, Trakačanska ul. št. 27. Takoj po nesreči je odšla na kraj nešreč skupina gorske reševalne službe v Kokro. Vse kaže, da je imenovan, ko je šel po grebenu, zgubil ravnotežje, ker se mu je zavrtelo v glavi in je padel v prepad ter bil takoj mrtev.

J. M.

J. M.

SMRTNA ZRTEV PRI PODIRANJU DREVJA

Dne 4. 6. 1956 je Anton Cvetek, rojen 1. 6. 1939 iz Stare Fužine 42, odšel s svojim očetom v gozd, kjer sta sekala bukovino. Pri podiranju pa je padlo eno deblo drugače kakor sta predvidela in ker sta bila preblizu je padlo na sijna Antona. Dobil je težje telesne poškodbe, katerim je že na poti v bolnišnico podlegel. Tudi ta mlada žrtev je posledica premajhne previdnosti, ki jo pri delih, kot zgoraj omenjeno, ni nikoli dovolj.

J. M.

Roj ima na sporednu Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05., 6.00., 7.00., 13.00., 15.00., 17.00., Radijski dnevnik ob 19.00 in 22.00. uri. Oddajo »Zeleti ste — poslušajte« ob nedeljah ob 15.15. in ob delavnikih ob 17.15. uri. Kmetijski nasveti in kmetijska univerza vsak delavnik ob 12.30. uri.

PETEK, 8. JUNIJA

11.05 Bedrich Smetana: Tri simfonične pesnitve iz cikla »Moja domovina«.
11.45 Cicibanom — dober dan! (Jože Smid: Pol za Šalo pol za res).
12.40 Johannes Brahms: Madžarski plesi.
14.30 Ažnivnosti doma in po svetu.
15.40 Utrinki iz literature — R. Syberberg: Da bi kamni postali kruh.
18.00 Spoznavajmo človeka.
18.15 15 minut z Veselimi godci.
18.45 Zabavne melodije izvaja Ljubljanski plesni sekstet.
20.00 Tedenski zunanje-politični pregled.
20.15 Glasbena mediga.
20.30 Pesni raznih narodov (sodeluje Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Skobernetna — oddaja s komentarjem).
21.15 Oddaja o morju in pomorskih.
22.30 Mednarodna radijska univerza — a) Dr. Igličar: Teleskop — okno v svet; b) Sir John Cookcroft: Nacelo nuklearnih reaktorjev — II.

SOBOTA, 9. JUNIJA

11.45 Pojetje z nami, otroci!
12.40 Pesni in artije Jakova Govorca.

vice najboljših strelcev. Nekaterim strelcem pa je manjkalo treninga, zato jih je večje število izpadlo iz tekmovanja na Titovi tarči. Pohvaliti je tudi sodniški zbor in dežurne strelšči, ki imajo vse zasluge, da je tekmovanje kljub tako veliki udeležbi potekalo nemoteno.

Rezultati tekmovanja: vojaška puška — ekipno 1. Tržič 969 krogov, 2. Jesenice 955 krogov, 3. Javornik 862 in Radovljica s 672 krogovi.

Posamezniki — 1. Vili Bedina

210 krogov (Tržič), 2. Hanzi Verdnik 208 krogov (Jesenice), 3. Jože Otrin 207 krogov (Javornik), 4. Stane Sekne 201 krog (Jesenice). Vsi štirje so si priborili zlate medalje dobrega strelca. Vojaška pištola: 1. Lado Brejc 146 krogov (Tržič), 2. Bojan Horvat 121 (Radovljica), obdava sta si priborila zlate medalje; 3. Stane Sekne 111 (Jesenice) in 4. Lado Jekovec 110 (Tržič), priborilas ta si brodasti medalji dobrega strelca.

R. Carman

• Mali oglasi

Les za ostrešje prodam ali zamenjam za enako vredno stvar.

Naslov v oglašnem oddelku. Planinsko društvo Radovljica sporoča, da bo Roblekova dom na Begunjsčici od 8. junija t. l. dalje redno oskrbovan. Pogačnikov dom pri Kriških jezerih bo stalno oskrbovan od 1. julija t. l. dalje.

Orehov furnir. Kuhinjske in sobne oprave prodam ali zamenjam za les. Prevzemam mizarška dela — stavbna in pohištvena. Pungeršek, Stražišče 77 — Kranj.

Do 50.000 din dam nagrade tistemu, ki mi odstopi ali presebri eno oz. dvosobno stanovanje v Kranju. Tudi kupim. Naslov v upravi lista.

Ugodno prodam dobro ohrajeni moski šivalni stroj. Naslov v upravi lista.

Prodam 2 postelji z mrežami in nočnimi omarmicami. Vprašati Koncilija »Stari Mayr« — Kranj. Prodram foksterjer — čistokrvnega z rodovnikom — psico staro 3 mesece. Fajdiga, Kranjska gora 23.

Kupim trodelno omare za obliko dobro ohranjeno. Bernik Julija, Zg. Bitnje 108, p. Zabnica.

Preklicujem izgubljeno sindicalno izkaznico na ime Golob Milena, Senčur 230.

Najdeno moško kolo št. 415176

brez znamke in dežni plšč — Sifrer, Stara Loka 1, Sk. Loka.

Zamenjam enosobno stanovanje na Kalvariji za dvosobno ali večje v mestu. Naslov v upravi.

Kadilci Gorenjske! Zahtevajte povsod priznano najboljše cigarete in to Sarajevske tobačne tovarne. Skladišče v Ljubljani, Kolodvorska 26.

Iščem proti nagradi prazno večjo sobo v Kranju ali okolici. Ponudbe poslati na upravo lista.

Mestna klavnicu odkupuje vsako količino sena po dnevnini.

Prodam kravo lepo plemenito — v enem mesecu bo tretje teletila. Eržen Franc. Okroglo 12, Naklo.

Bombažna predilnica in tkalnica Tržič sporoča, da naj se razne organizacije, ustanove in zasebniki ne obračajo več na njene s prošnjami za denarno ali kake druge podpore, ker nimata podjetje za to nobenih razpoložljivih sredstev.

Na take prošnje podjetje v bodoče sploh ne bo več odgovarjalo.

ZAPORA CESTE! — Cesta III/1363 odcep od zvezne ceste Predtrg — Radovljica od Katedre do Hiršmanu bo zaradi popravila vodovodne napeljave v času od 11. junija do 1. julija zaprta za ves vozovni promet. Promet za Radovljico se bo v tem času vršil po »Cesti Talcev«.

Izrečene so bile slednje kazni: Drago Treven 8 mesecev zapora, Boris Bavdek 4 mesece zapora, Kristo Nadižar 4 mesece, Stanko Smolej 1 leta zapora, Mirko Bukovnik 1 leta zapora, Rudolf Puhar 1 mesece zapora, Franc Perič 2 mesece zapora, ostali obdoženci pa so bili obsojeni na različne pogojne kazni.

Sodba še ni pravnomočna.

Izrečene so bile slednje kazni: Drago Treven 8 mesecev zapora, Boris Bavdek 4 mesece zapora, Kristo Nadižar 4 mesece, Stanko Smolej 1 leta zapora, Mirko Bukovnik 1 leta zapora, Rudolf Puhar 1 mesece zapora, Franc Perič 2 mesece zapora, ostali obdoženci pa so bili obsojeni na različne pogojne kazni.

Sodba še ni pravnomočna.

L.

PRODAMO SLEDEČA OSNOVNA SREDSTVA:

1 kom. elektromotor 10 KW trikot 380 W 1400 obr./min.
1 kom. vodna črpalka 0,82 KW
14 kom. betonskih oken 1,70 krat 1,40 cm s steklom.

PONUDBE POSLATI NA »PILARNA« RETEČE PRI ŠK. LOKI

PONEDELJEK, 11. JUNIJA

6.20 Naš jedilnik.
11.50 Za dom in žene.
12.00 Pisana vrsta slovenskih narodnih pesmi in domačih poskočnic.
12.40 Lahk spored izvaja Mariborski pihalni ansambel p. v. Draga Lorbeška.
14.30 Radijski leksikon.
16.00 Utrinki iz literature — Norman Mailer: Mrvi domačin.
18.00 Kronika.
18.45 Kulturni obzornik.
20.00 Simfonični koncert Radia Ljubljana Hector Berlioz: Faustovo pogubljenje, oratorij za soliste, zbor in orkester.

22.25 »Glasba ne pozna meja« — sodeluje Denise Benoit (Paris), Jelka Cvetičar (Ljubljana), Plesni orkester Radia Ljubljana p. v. Bojana Adamiča, Bruce Low (Amsterdam), Stanley Carter (Zeneva), Horst Janovski (Stuttgart), Johnny Teupen (Köln), Jack Devival (Paris), Kamilo Hohnjec (Zagreb); Mihajlo Svaro (Zagreb) — I. del (Magnetonski posnetki koncerta 5. V. v Ljubljani).

TOREK, 12. JUNIJA

8.00 Prireditev slovenskih narodnih pesmi Ciril Pregelj in Luka Kramolc.

8.30 Radijski roman — Jan de Hartog: Thalassa.

8.50 Glasba ne pozna meja (Koncert Zabavneg orkestra Radia Ljubljana — Leonora, uvertura št. 3 — Josef Haydn: Simfonija št. 80 v d-molu Niccolo Paganini: Koncert za violinino in orkester št. 4 v d-molu Marjan Kozina: Baletna suta).

11.15 Oddaja zja Beneške Slovence.

12.00 Pogovor s poslušalcem.

13.30 Za našo vas.

16.30 Pri meteorologih na Kredarici (reportaža).

18.00 Radijska igra — Suhovo-Kobilin: Svatba Krečinskega.

21.00 Športna poročila.

22.15 Nočni koncert — Bruno Bjelinski: Koncert za klarinet in godalni orkester Slavko Oster: Suta.

PONEDELJEK, 11. JUNIJA

16.00 Utrinki iz literature — Norman Mailer: Mrvi domačin.

18.00 Sportni tednik.
18.50 Zunanje — politični feljton: Atomi v gospodarstvu in politiki.

20.00 Poje zbor doma JNA iz Beograda p. v. Slobodana Krstića.

20.30 Tedenski notranje politični pregled.

20.55 Radijska igra — Ivan Čankar: Hlapac Jernej.

SREDA, 13. JUNIJA

11.50 Za dom in žene.

12.40 Pred mikrofonom so Veseli godci.

14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.

15.35 Stiri operne medigre.

16.00 Utrinki iz literature — Luigi Pirandello: Zažigljivo!

18.00 Po ljubljanskih vajeniških domovih ob koncu šolskega leta (reportaža).

18.45 Radijska univerza Doktor Erich Raupert: O bolezni bezgavk.

20.00 Richard Wagner: Tristan in Isolda, drugo dejanje.

22.15 Glasba ne pozna meja (Magnetonski posnetki koncerta 5. V. v Ljubljani).

CETRTEK, 14. JUNIJA

11.45 Dober dan in otroci!

14.30 Turistična oddaja.

16.00 Utrinki iz literature — Otroške pesmi Grigorija Vitez (prevedel Janez Menart).

16.20 40 minut z našimi in inozemskimi solisti.

18.00 Iz naših kolektivov.

18.50 Domače aktualnosti.

20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov — sodelujejo priljubljeni ansamblji in solisti.

21.00 Jan Neruda: Iz sveta in zatišja.

22.15 Glasba ne pozna meja (Posnetki koncerta 5. V. v Ljubljani).

14.30 Gospodinjski omnibus.

16.00 Utrinki iz literature — Norman Mailer: Mrvi domačin.

18.00 Utrinki iz literature — Otroške pesmi Grigorija Vitez (prevedel Janez Menart).

18.50 Domače aktualnosti.

20.00 C

SORODNIKI

N ašemu najdražemu, srodnikom.

Tako je pisalo na pogrebnu vencu, ki so ga položili sorodniki na moj grob. Vsekakor prerani grob, kakor se je izrazil teta Klavdija.

Nisem bil dober, bogme, toda takšne hvale, kakor so mi jo peli pri Cvenkeljnu, kjer so zaliili moje posmrte ostanke, nisem zaslužil. Res je, da sem imel ženo rad in je nisem pretepjal, toda res je tudi, da je gladil nisem. V službi sem bil tak kot večina drugih, a vzor uslužbenca nikakor ne. Zavistem sem bil vsem, ki so imeli večjo plačo od mene in opravljali sem rad, med štirimi očmi seveda.

Zdaj, ko sem mrtev, nimam ne namena, ne volje, govoriti laži.

Zato se mi zdi neumno, da prevljujejo moje sposobnosti in lastnosti.

Pri odprttem grobu so jokali in se držali na moč žalostno. Zanimalo me je, ali jim, mojim sorodnikom, jok prihaja od sreca. Zato sem nekoliko privdignil pokrov krste in pošklikal na svetlo. Teta Klavdija je tiščala robec na usta in hlapala. Kljub temu sem videl, kako je nekaj pošpnila svakinji. Juditi. Zdaj se mi (mi mrtveci namreč nismo o ničemer popolnoma prepričani), da je rekla: »Tako nezansko me ščiplje po trebuhi, ta stvar pa se zlepna konča...«

Videl sem tudi brata Konrada stikati glave s svakoma in zdl se mi, da so že pri odprtji izkopali bojno sekiro zaradi dedičnine, ki sem jo zapustil, zaradi trodelne omare s kličem, stroja za zobotrebce in šilka za svinčnike.

Rad sem imel udobje in za nič na svetu ne bi komur kolik prepustil svojega ležalnika. Zdaj, po moji smrti, je ležalnik brez gospodarja. Nisem napravil testamenta, ker nikoli, razen v strahu, ali zaradi prevelike količine zaužitih pijač, nisem mislil na smrt. Ko bi bil napravil oporočko, bi svoj ležalnik zapustil svojemu najstarejšemu sinu Marku. Marko se namreč ni udeležil mojega pogreba, najbrž zato, ker ne zna me je začel prevzemati in sem

za nekaj uric zaspal. Ko sem se zbudil, nisem vedel koliko je ura, ker so mi točno uro tako po smrti sneli. Nisem niti vedel, ali je noč, ali je dan. Začelo mi je premanjkovati zraka in sem na vso moč pritisnil na pokrov krste, da bi ga dvignil. Toda na njem je morale biti veliko zemlje, ker sem ga le s težavo dvignil. Napisled se je vdal za toliko, da sem meden in med roh krste vtaknil dlani in začel kopati. Nekega dne ponoči, minilo je morda štirinajst dni po mojem pogrebu, sem se prikopal do površja. Pojedel sem nekaj korenin, gardenij in sladkih čebuljic drugih cvetov, ki so jih posadili na mojem grobu in se za silo okreplčal. Potem sem otepel razsebe prst in jo čez pokopališče po najkrajši poti mahnil domov. Ker sem bil duh, me ljudje niso videli. Srečal sem sicer dva človeka dobre volje, a tadvia me ne bi videla, tudi če bi bil živ. To videč, me je močno zažejalo, a gostilne so bile že zaprte. Moral sem zdržati do doma, kjer so verjetno že branili kako pijačo od mojega pogreba.

Doma je svetila luč in mimo mi je storilo od blagodejne bleščave.

Povzpel sem se po stopnicah in naenkrat sem bil gori, ker mrtveci ne čutimo teže. Vrata v stanovanje so bila zaprta, zato sem se splazil notri skoz ključavnico. Ko sem se razgledal po predobi, sem videl viseti na obešalnikih populoma tujo garderobo. Tam ni bilo več mojega plašča in niti ne moje dnevne halje, ki sem jo na jedo svoje žene, sedanjo vdove, zmerom puščal na obešalniku v predobi. Pač pa so tam visele neke hlače in neke naramnice. Najprej mi je padlo v glavo, da ženske ne nosijo naramnic in da morajo torej naramnice biti last nekega moškega. Potipal sem se, da se prepričam, če sem v resnici mrtev. Ničesar nisem čutil. Nato sem poti-

pal hlače in naramnice in čutil, da so last živega človeka. Toda to me še ni povsem prepričalo. Zato sem se vrnil skoz ključavnico na hodnik in prebral vizitko na vrathih. Ni bilo dvoma, to stanovanje je bilo nekdanjo moje. Kaj pa hlače in naramnice. Nekdo, sem si rekel, je prišel moji ženi voščit sožalje. Taka je navada povsod po svetu. Kdo sočustvuje, tam mora biti dober človek. In ker je dober, sem si rekel, se ne bom več zanimal zanj. Vedel sem namreč še za življenja, da so dobri ljudje manj zanimivi kot slabii in da nam običajno povzročajo manj skrbi.

Potlej sem še odprl omaro, da bi si natočil žganja. Toda v vsem stanovanju ni bilo kapljice tekocene, razen vode. Ko sem tako preiskal več sob (v spalnico nisem pogledal, ker tam nikdar nismo branili pijače), sem opazil, da manjka veliko kosov pohištva. Tako ni bilo več psilje, trodelne omare in ne mojega gugalnika. Ko sem slednjic vtaknil nos ře za peč, kjer sem včasih skril kako steklenico, so se odprala vrata spalnice in na njih se je pojavil stric Bine.

Ljudje moji, kako je bil ta človek samozavesten!

»Ničesar več ne damo«, je momljal, ko da govoriti nekomu v spalnici. »Saj nas bodo čisto oropali, ti sorodniki.«

Tedaj je, pri moji krsti, sprengovorila moja žena:

»Nič več, Binče, niti enega žebbla ne.«

Res je, da me je presenetila taka domačnost. Res je tudi, da me je razjelilo, ker je stric Bine, zdaj Binče, nosil mojo domačo haljo. Prav tako me je kuhalo, ker si je nataknil moje copate. Toda tega, da mu je pod pazduho tičala izpraznjena steklenica mojega »brandyja«, ki ga nisem mogel spiti zaradi prezgodnjine smrti, ne, tega niti sem mogel prenesti več.

Zatulil sem kot ranjen bivol in zbil stricu steklenico izpod

pokaže na moj nagrobnik kamnem: »Vidite, ta je zaslužil spomenik!«

Dosti mi je njihovih marenj. Naj me puste v miru počivati! Crepinje prinašajo srečo. —

Ko sem to zgodbo povedal neki znanki, mi je rekla, da bo začel puliti lase. Tudi jokal sem si rekel, je prišel moji ženi voščit sožalje. Taka je navada povsod po svetu. Kdo sočustvuje, tam mora biti dober človek. In ker je dober, sem si rekel, se ne bom več zanimal zanj. Vedel sem namreč še za življenja, da so dobri ljudje manj zanimivi kot slabii in da nam običajno povzročajo manj skrbi.

Prijel sem se za glavo in si naki znanki, mi je rekla, da bo začel puliti lase. Tudi jokal sem si rekel, je prišel moji ženi voščit sožalje. Taka je navada povsod po svetu. Kdo sočustvuje, tam mora biti dober človek. In ker je dober, sem si rekel, se ne bom več zanimal zanj. Vedel sem namreč še za življenja, da so dobri ljudje manj zanimivi kot slabii in da nam običajno povzročajo manj skrbi.

Spet sem mrtev in čisto sam med mrtvimi. Kdaj pa kdaj me kdo obiše ali pa mimogrede

N. Z.

Zanimivosti

TUNIS IMA NAJMLAJSEGA MINISTRA NA SVETU

Nedavno osnovana vlada novega Tunisa ima najmlajšega ministra na svetu. Gre namreč za komaj 28-letnega Bechir ben Yahmeda, ki je bil vzgojen za novinarja v Parizu. V novi vladi Habib Bourgibasa je postal minister za informacije.

POMEMBNA SILA NA SVETU

Organizacija združenih narodov, ki ima svoj sedež v 39-nadstropni palači v New Yorku, je starca 11 let. Vanjo je včlanjenih 76 držav z vseh kontinentov. Kaže, da bo njih število še naraslo. V svojih uradih v New Yorku, Genfu in drugod, zaposluje ta svetovna zveza narodov več kot 15.000 uslužencev. Stroški za vzdrževanje OZN znašajo letno 40 milijonov dolarjev.

V LONDONSKEM ZOO IMAOJO 150 LET STARO ŽELVO

Obiskovalci londonskega zoološkega vrta imajo priliko videti 150 let staro želvo, ki jo v vrtu zelo skrbno negujejo. Žival je sorazmerno velika in starosti primerno težka. Njen oklep skrbno negujejo z oljno polituro.

RUBENSOVA SLIKA ZA 250 KRON

Svedski ljubitelj umetnin, Emil Holmstrom, posebuje najbolj dragoceno umetnino — sliko znamenitega slikarja Rubensa. Slika je približno pred 36 leti kupil za vsega 250 kron. Sele čez leta je na sliki odkril mnoge kvalitete ter se končno le odločil slednjic pokazati dvema ekspertom za umetnine. Ko sta si le-ta dodobra ogledala omenjeno sliko, sta razodela, da je to Rubensova slika »spolaganje Kristusa«. Slika, ki jo sedaj posebuje Holmstrom, so podrobno opisali v začetku leta 1650 v korespondenci med Johannom Zepphoffom in grofom de la Gardie. Rubens je sam izdelal več kot 600 raznih dragočenih umetnin.

w w

NENAVADNA DEKLICA

V Parizu se je nekemu delavecu rodila deklica, ki ne čuti nobenih bolečin. Starši so bili tega najprej veseli, saj se dojenček ni jokal, niti če se je po nesreči udaril. Spal je mirno vse noči. Toda pozneje, ko je deklica zrasla, je začelo starše skrbeti. Otrok se je smejal, če so ga starši zaradi nepokorščine pretepi. Vseeno mu je tudi bilo, če se je opekel na vročem likalniku in smejal se je celo, ko si je odgriznil košček jezika. Dekletco sedaj opazujejo na neki pariški kliniki, vendar so zdravnik se mnenja, da je medicina v tem primeru brez pomoči.

»ZLATA JAMA NA SMETIŠCU

Angleški trgovec s starinami v mestu Uxbridge je brskal po smetišču, za kar je moral tedensko plačevati mesto 20 funtov, t. j. okoli 17.000 dinarjev. Med drugim je našel tam uporabni žerjav, 24 zabojev piva, 14 zabojev zmrznjenih kokoši, 52 brisač, 60 sraje ter velike količine cigaret in cigar. Mož pa se je moral pozneje zagovarjati pred sodiščem, če da tega blaga ni dal ocariniti. Sodišče ga je obsojilo na 30 funtov denarne globe.

PANICEN BEG SLONOV PRED MRAVLJAMI

V Zahodni Afriki živi neka zelo nevarna in napadnalna vrsta mravlje. Nedavno se je zgodilo, da so se mravlje spravile na celo čredo slonov, ki si niso vedeli pomagati drugače, kakor da so začeli brezglavo bežati. Kljub temu pa so mravlje več slonov obzrle tako, da so na mestu poginili.

Najstarejša tobacna tovarna pri nas je starca 101 leta

Pred vojno je bilo v Jugoslaviji posejano s tobakom 16 tisoč hektarov, sedaj pa skoraj 38.000. Lani je bilo pridelanega tobaka trikrat več kot pred vojno — 41,50 milijonov kilogramov (2 in pol kilograma na prebivalca).

Gledje pridelka tobaka na osebo je Jugoslavija na prvem mestu v Evropi, toda gledje donosa na hektar smo precej nizki. Svetovno povprečje na hektar je 10 metrskih stotov, pri nas le 8 (v Kanadi in Franciji dosežejo celo 17 metrskih stotov).

Največ tobaka pridelajo ZDA (933 milijonov kg), njim sledi Indija, Brazilija, Turčija, Grška itd. Svetovni letni pridelek je 1 milijarda 668 milijonov kg!

Jugoslovanska tobacna industrija ima že lepo preteklost, saj je bila naša prva tobacna tovarna Niška tovarna tobaka — osnovana pred 101 letom.

NA LETO MILIJARDO JAJC

Po statističnih podatkih je bilo lani v naši državi čez 24 milijonov glav perutnine. Toda leta 1954 je poginilo 13 in pol milijona perutnine, kar pomeni izgubo 20 tisoč ton mesa in skoraj pol milijarde jajc. Kokosi v Jugoslaviji zneslo na leto okrog 1 milijardo jajc — 60 jajc na osebo. Toda letna potrošnja je na osebo je znatno nižja, vsekakor zaradi cene, kajti jajca so danes, če jih primerjamo s cenami leta 1939, naše najdražje živilo, saj je tridesetkrat draže kot leta 1939.

Jugoslavija je velik izvoznik jajc in perutnine. Leta 1954 smo samo v osem evropskih dežel izvozili 258 milijonov jajc, 593 ton zmrznjenih jajc ter veliko perutnino in perutninskega mesa.

JOSIP JURIJ KOZJAK SLOVENSKI JANČAR

FRIEDL FRANEK BRATKOVIĆ M. Babić

